

SPEKTRUM

Periodikum
Slovenskej
technickej
univerzity
v Bratislave

1

Akademický rok
2006/2007
september

Ročník XIII.
/XLV./

Z O B S A H U

Noví dekaní na dvoch
fakultách STU /2
Noví docenti /4
Stretnutie rektorov
v Budapešti /4
Pár slov o súťaži na logo STU /4
Medzinárodné ocenenie
na STU /5
Návšteva univerzity
v Bologni /6
Telesná výchova a šport –
pevná súčasť nášho myslenia
a konania na STU /7

Vážené kolegyně, kolegovia, milí študenti,

čas letných prázdnin sa definitívne skončil. Do zásuviek sme odložili fotografie a suveníry, príjemné spomienky postupne prekrývajú bežné starosti každodenných povinností. Všetná práca však nemusí byť šedivá, najmä tá učiteľská. V porovnaní s inými povolaniami máme veľkú výhodu, že sa denne stretávame s mladosťou a jej povzbudzujúcim účinkom. Pre mladosť je typická zvedavosť vo všetkých formách a prejavoch. Pestujeme ju v našich študentoch, ale aj v nás samotných. Veď kultivovaná zvedavosť a túžba poznávať idú ruka v ruku s vedeckou prácou. Samotné odhodlanie však nestačí. Naša univerzita potrebuje kvalitnú infraštruktúru, moderné prístroje, ktoré dobrý nápad premenia na akceptovateľný výsledok. Podpora vedy, výskumu a vzdelávania by už konečne mohla z deklaratívnej roviny vládnych vyhlásení vstúpiť do reálneho života. Technické školstvo potrebuje aj sebareflexiu. Horekovať nad tým, že technika je medzi mladými ľuďmi málo populárna, nestačí. Musíme sa zamýšľať nad novými študijnými programami, ktoré zaujmú a zároveň reagujú na spoločenskú objednávku.

Ďalšou veľkou výzvou dnešnej doby je humanizácia techniky. Má ambíciu urobiť zo studeného odvetvia strojov a technológií príťažlivý odbor. Absolventi nepoznajú históriu našich predchodcov, ktorí sa významne zapísali do dejín technického pokroku. Keď som sa spýtal nášho študenta, či vie, kto bol Aurel Stodola, dozvedel som sa, že to bol spisovateľ. Je na nás, učiteľoch, aby sme v mladých ľuďoch okrem vedomostí a zručností pestovali aj zmysel pre krásu a dobro. Nedávno som bol na pohrebe významného vedca, medzinárodného odborníka, ale aj človeka s veľkým srdcom. Ľudia, čo ho poznali, ani tak nespomínali na vedecké zásluhy, ale na jeho ľudský príbeh a dobrotu. Mal to šťastie, že sa cez vzdelanie prepracoval až k múdrosti.

Majme na našej alma mater snahu, aby sme popri špičkových výkonoch a úspešných výsledkoch nezabudli, že univerzita je aj miestom pre kultiváciu ducha vo všetkých jeho dimenziách.

foto: I. Šajbidorová

*Dovoľte mi zaželať vám úspešný
akademický rok 2006/2007,
veľa osobnej a pracovnej pohody*

Vladimír Báleš
rektor STU

Kolégium rektora STU informuje

Kolégium rektora STU rokovalo dňa 12. júna 2006. Témy rokovania boli:

Stav v univerzitnom technologickom inkubátore. Prorektor R. Redhammer informoval KR STU o súčasnom stave v univerzitnom technologickom inkubátore – projekte, partneri, rozvoj, znižovanie nákladov, medzinárodný workshop v oblasti biotechnológie. Konštatoval, že po rekonštrukcii budovy sa znížili náklady na energiu cca o 60 %.

Stav v zlepšovaní prístupu študentov na internet na STU. KR STU prerokovalo materiál „Projekt zlepšenia a rozšírenia možností prístupu študentov fakúlt STU do siete STUNET a Internet“. V súčasnosti, z celkovej počtu cca 15 000 študentov na STU, asi 6 000 študentov nemá možnosť prístupu do počítačovej siete bez čakania. Na zlepšenie tohto stavu bude na fakultách STU vybudovaných 41 IT kioskov a v každom z nich budú 2 ks PC s LCD monitormi.

Rozdelenie ubytovacích kapacít na ŠD STU v akademickom roku 2006/07. KR STU prerokovalo písomný materiál, ktorý bol predtým prediskutovaný a podpísaný zástupcami študentov z jednotlivých fa-

kúlt STU. Materiál obsahuje počty pridelených miest pre študentov jednotlivých fakúlt v ŠD STU. Celkovo máme v ŠD STU 4281 ubytovacích miest, čo predstavuje ubytovanosť na úrovni 51 %. Tento nespokojivý stav chce vedenie univerzity dočasne riešiť získaním niektorých stredoškolských internátov, ktoré nie sú obsadené. V budúcnosti sa počíta aj s výstavbou nového internátu pre študentov STU.

Odporúčanie z evidencie publikačnej činnosti 2006 pre nápočet dotácie STU. Na rokovaní KR STU bol predložený písomný materiál „Odporúčanie z evidencie publikačnej činnosti 2006 pre nápočet dotácie STU“. K materiálu prebehla bohatá diskusia. Na úrovni SRK sa pracuje na zmenách v spôsobe delenia dotácie. V budúcom roku sa síce zmenia pravidlá, ale publikačná činnosť sa hodnotiť určite bude. Podstatné bude, kde bude STU zaradená po komplexnej akreditácii. Treba sa sústrediť na publikácie, ktoré smerujú STU k výskumnej univerzite.

*Pavel Timár
vedúci úradu rektora*

Vedenie STU informuje

Rokovania vedenia STU sa uskutočnili v dňoch 5. a 26. júna, 10. júla a 21. augusta 2006. Vedenie STU sa na nich zaoberalo všetkými témami, ktoré boli zaradené aj na rokovanie KR STU. Okrem týchto tém prerokovalo:

Pravidlá tvorby vnútorných predpisov STU. Vedenie STU prerokovalo a schválilo materiál „Návrh pravidiel tvorby, evidencie, uchovávanía a zverejňovania vnútorných predpisov STU“.

Priebežná informácia o prijímacom konaní na STU v Bratislave. Na júlovom rokovaní vedenia STU informoval prorektor J. Kalužný o tom, že na FA a FIIT je prijímacie konanie už uzavreté. FIIT už pripravuje zápis študentov do 1. ročníka. Ostatné fakulty distribuujú rozhodnutie o prijatí a pripravujú 2. kolo prijímacích pohovorov. Uchádzačov je asi o 10 % viac, ako bolo v minulom roku.

Situácia v príprave osláv 70. výročia založenia STU. Vedenie STU prerokovalo aktuálny stav v príprave osláv 70. výročia založenia STU. Boli podané informácie o činnosti všetkých 9 komisií na prípravu osláv a boli prijaté príslušné rozhodnutia tak, aby komisie mohli vo svojej činnosti pokračovať ďalej. Prorektor R. Špaček dal na nahliadnutie aj víťazný návrh zo súťaže na nové logo STU. Podrobnosti sú v zápisnici č.13 z rokovania vedenia dňa 10. júla 2006.

Stav projektu výstavby FIIT STU. Prorektor E. Bučko podrobne informoval vedenie STU o stave projektu výstavby novej budovy pre FIIT STU. Stavbu sa podarilo zaradiť do súpisu stavieb vo verejnom záujme a teraz sa vedú ďalšie rokovania hlavne o jej financovaní.

Rámcový návrh stratégie e-learningu na STU v Bratislave. Prorektor J. Kalužný predložil písomný materiál k tomuto bodu a podrobne komentoval jeho obsah. V závere materiálu menovite navrhol komisiu špecialistov na tento účel. Uviedol, že celá problematika je finančne pomerne náročná a treba počítať s tým, že na jej realizáciu nebudú stačiť len financie z rozvojových projektov.

*Pavel Timár
vedúci úradu rektora*

NOVÍ DEKANI

Noví dekanı na dvoch fakultách STU

Po úspešných voľbách dekanov v akademických senátoch Fakulty architektúry a Materiálovotechnologickej fakulty boli do tejto funkcie zvolení **Dr. h. c. prof. PhDr. Ľudovít Petrán-sky, DrSc.**, na FA a **prof. Dr. Ing. Oliver Moravčík** na MTF. Obom pánom dekanom srdečne blahoželáme a do nového funkčného obdobia želáme veľa elánu a pracovných i osobných úspechov.

Novozvolených dekanov sme požiadali o krátku prezentáciu ich plánov a zámernov.

Hlavnou ambíciou Fakulty architektúry STU v Bratislave bolo, je a bude vychovávať kvalitných architektov, dizajnérov a urbanistov v rámci Slovenska, ale aj sveta. V súčasnosti má fakulta v rámci STU stabilnú pozíciu a má predpoklady a potenciál na zaradenie sa do sústavy moderných európskych škôl architektúry. Túto pozíciu si však musí naďalej upevňovať prostredníctvom rozvoja domácej i európskej kredibility.

Hlavnou prioritou pre mňa, ako nového dekana, bude vytvoriť dostatočne relevantný priestor na začlenenie FA STU do európskej školskej sústavy tak, aby systém vzdelávania a odbornej prípravy na fakulte dosiahol najvyššiu kvalitu a aby bol dostatočne kompatibilný s ostatnými výchovno-vzdelávacími sústavami v rámci Európy, ale aj v širšom meradle.

V rámci samotnej fakulty sa sústredíme na stabilizáciu a zdokonalenie súčasného reformovaného stavu. Prehodnotíme súčasnú organizačnú štruktúru fakulty s akcentom na internú integritu ústavov. Vytvoríme samostatný ústav, ktorý bude gestorovať výučbu výtvarného umenia.

Vybudujeme manažment fakulty s potrebnou rýznosťou

a pružnosťou, ktorý zvýši nielen jej vnútornú stabilitu, ale i jej medzinárodnú univerzitnú kompatibilitu (Brusel) a kooperáciu s domácimi odbornými a profesijnými organizáciami (SKA, SAS a i.).

V oblasti vzdelávania sa sústreďíme na podstatu vysokého školstva, ktorá spočíva v širokospektrálnej príprave mladých odborníkov na riešenie úloh, ktoré perspektívne očakávame. Zintenzívňujeme dynamiku pedagogického procesu a posilníme a obohatíme ho účasťou hosťujúcich pedagógov z radov našich i svetových architektov.

Zabezpečíme, aby sa vzhľadom na možnosti pravidelne zúčastňovali práce v ateliéri významní predstavitelia svetovej architektúry, čím sa obohatí nielen odlišnosť postupov, ale aj kvalita nových príspevkov. Mám na mysli predovšetkým Ľvu Jiříčnú, Jána Kaplického, Franka Owena Gehryho, Bořeka Šípeka a iných. Okrem toho zapojíme do procesu kvalitných predstaviteľov slovenského umenia, a to tak staršej, ako aj mladšej generácie.

Vedecké a výskumné aktivity budeme smerovať v nadväznosti na novokoncipované študijné programy s cieľom inovovať obsah výučby v súlade so súčasnými trendmi v architektúre, urbanizme, dizajne, krajinskej architektúre a priestorovom plánovaní. Aktívne budeme rozvíjať a podporovať vedecko-

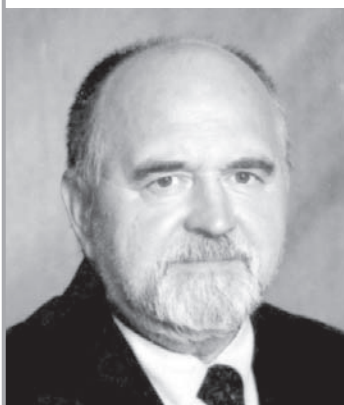
výskumné programy jednotlivých pracovísk vo väzbe na grantové agentúry, APVT a programy medzinárodnej spolupráce a 7. RP v rámci Európskej únie, ako aj na súkromnú podnikateľskú sféru.

Naďalej budeme prehlbovať vzťahy so zahraničím, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou pedagogických a vedeckovýskumných aktivít FA. Aktívne sa budeme zapájať do medzinárodných programov Socrates/Erasmus a Leonardo da Vinci v klasickej, aj v rozšírenej palete aktivít.

FA STU je členom mnohých medzinárodných organizácií: EAAE (European Association of Architectural Education), AESOP (European Association of the Schools of Planning), ACAADE (Education in Computer Aided Architectural Design in Europe), ECLAS, ACSA. Svojou aktívnou účasťou a vzájomnou interakciou v týchto organizáciách prináša fakulte podnety pre jej kvalitatívny rozvoj.

Načrtnuté tézy a predstavy môjho pôsobenia v pozícii dekana Fakulty architektúry STU v Bratislave sú len rámcové a ešte trochu torzovité. Aj keď sú ambiciózne, sú reálne dosiahnuteľné. O ich konkretizácii a plnení sa môžeme porozprávať napríklad o 100 dní.

Eudovít Petránsky
dekan FA

Materiálovotechnologická fakulta Slovenskej technickej univerzity so sídlom v Trnave oslavuje v tomto roku 20. výročie svojho založenia. Prebrať zodpovednosť za inštitúciu, ktorá v rámci rôznych hodnotení vykazuje nie vždy len pozitívnu bilanciu, nie je jednoduché. Na druhej strane silná dynamika a akcelerácia zmien vo vysokom školstve v Európe, vrátane jeho viacpilierového

financovania, je pre mňa výzvou, ktorá si vyžadovala ponúknuť volebný program, s ktorým sa bude vedieť v nasledujúcich štyroch rokoch identifikovať rozhodujúca časť našej fakulty. Po voľbách v akademickom senáte v máji 2006 som prizval do rozpracovania volebného programu významné osobnosti MTF STU. Som presvedčený, že pripravené reformy sú vhodnou reakciou na tvrdé konkurenčné prostredie vo vysokom školstve nielen na Slovensku, ale i v rámci Európskej únie.

Plánované zmeny sa budú týkať hlavne vytvorenia väčších, konkurencieschopných pedagogicko-výskumných organizačných celkov, overených v praxi už na viacerých fakultách STU, aj na našej fakulte. Ako fakulta sme nositeľmi viac ako 30 akreditovaných študijných programov na všetkých troch stupňoch v 13 študijných odboroch, čo je veľmi široké odborné spektrum, vyžadujúce si kvalitné personálne zabezpečenie. Optimálna koordinácia pedagogického procesu, ale aj úspešnosť našich návrhov projektov u grantových agentúr si vyžadujú vytvorenie niekoľkých odborných ústavov, harmonizujúcich s hlavnými smermi bádania a výučby na fakulte.

Študent bude centrom nášho záujmu od okamihu jeho získania pre štúdium na našej fakulte, počas jeho náročného štúdia až po jeho úspešné kariérne pôsobenie v praxi. Vytvoríme mu ta-

ké podmienky, ktoré budú garantovať, aby fakulte aj v budúcnosti, z demografického hľadiska kritických rokoch nehrozil vážnejší úbytok záujemcov o štúdium. V tomto ohľade sme medzi všetkými fakultami na Slovensku na deviatom mieste, čo je pre fakultu technického charakteru, dokonca so sídlom mimo centra, unikum.

Pre kvalitný pedagogický proces a úspešný výskum je nevyhnutné upraviť aj štruktúru správnych a servisných útvarov dekanátu. Budeme pružne reagovať na skutočnosť, že podpora projektovej činnosti je predpokladom úspešného životného cyklu každého projektu. Verím, že tieto zmeny priblížia našu fakultu k vzorovým, moderným európskym univerzitným inštitúciám.

Máme dominantné postavenie ako výskumno-vývojová ustanovizeň v regióne, ktorý sa hrdí vyspelým priemyslom, počnúc jadrovými elektrárnami a končiac najmodernejšou automobilkou. Naším cieľom je byť úspešnými riešiteľmi vedeckovýskumných európskych grantov v rámci medzinárodnej spolupráce. Navyše máme okrem Európy významných partnerov v Rusku, Číne, Kórei i USA a Kanade. Tento potenciál musíme zmysluplne znásobiť v náš prospech.

Z titulu svojej funkcie budem iniciovať zmenu stupňa centralizácie činností na Slovenskej technickej univerzite nad dnešný rámec, výlučne prostriedkami informačných technológií v oblastiach, kde na to dozreli podmienky.

No a záverom len konštatovanie, že MTF STU sa naďalej cíti pevnou a nedeliteľnou súčasťou Slovenskej technickej univerzity a bude sa snažiť svojím podielom prispieť k jej charakteru ako výskumnej univerzity v krátkom časovom horizonte.

Všetkým svojim kolegom a spolupracovníkom želim v nadchádzajúcom období pevné zdravie, kreatívne myslenie a spokojnosť na pracovisku i v osobnom živote.

Ratio vicit, vetustas cecidit.

Oliver Moravčík
dekan MTF STU

Noví docenti

Stalo sa už tradíciou, že rektor V. Bálež, každoročne vymenuje nových docentov na STU.

„Postavenie docenta je popri profesoroch kľúčovým postavením na univerzite, a preto verím, že sa stanete ťahúňom v oblasti vedy a výchovy študentov na STU,“ povedal V. Bálež pri slávnostnom odovzdávaní vymenúvacích dekrétov 13. júna 2006.

Dekréty si z rúk rektora prevzali:

doc. Ing. Anton Beláň, PhD., docent v odbore elektroenergetika na Katedre elektroenergetiky FEI STU,

doc. Ing. Ján Haščík, PhD., docent v odbore jadrová energetika na Katedre jadrovej fyziky a techniky FEI STU,

doc. Ing. Miroslav Kopča, PhD., docent v odbore elektrotechnológia a materiály na Katedre elektrotechnológie FEI STU,

doc. Ing. Jarmila Pavlovičová, PhD., docentka v odbore telekomunikácie na Katedre telekomunikácií FEI STU,

doc. Ing. Ľubica Stuchlíková, PhD., docentka v odbore elektronika na Katedre mikroelektroniky FEI STU,

doc. Ing. Peter Tomčík, PhD., docent v odbore analytická chémia na Ústave analytickej chémie FCHPT STU.

Na tejto akademickej slávnosti odovzdal rektor V. Bálež Medailu STU **prof. Ing. Vojtechovi Veselému, DrSc.**, z Ústavu riadenia a priemyselnej informatiky Fakulty elektrotechniky a informatiky STU za celoživotné dielo v oblasti vzdelávania a vedecovýskumnej práce a za zásluhy o rozvoj univerzity. Zároveň vymenoval **Ing. arch. Branislava Somoru, PhD.**, za hosťujúceho profesora v študijnom odbore architektúra a urbanizmus na Fakulte architektúry STU.

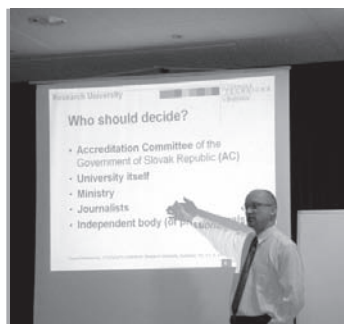

Srdečne blahoželáme!

Stretnutie rektorov v Budapešti

V dňoch 4. – 5. septembra sa konalo stretnutie rektorov štyroch technických univerzít (Praha, Viedeň, Bratislava, Budapešť). Stretnutie bolo spojené s oslavou 225. výročia založenia univerzity v Budapešti. Témou bola výskumná univerzita. Zo stretnutia bolo vydané komuniké.

Prorektor R. Redhammer pri prezentácii STU.

R. Š.

Pár slov o súťaži na logo STU

V budúcom roku bude naša univerzita oslavovať 70. „narodeniny“. Aj keď to nie je jubileum, ktoré sa zvykne oslavovať s veľkou slávnosťou, chceme si ho pripomenúť dôstojne. Aj to bol jeden z dôvodov, prečo rektor STU Vladimír Bálež vyhlásil verejnú anonymnú súťaž na logo Slovenskej technickej univerzity. V súčasnom svete sú svojimi značkami – logami identifikované nielen výrobky, ale aj mnohé inštitúcie. Tak prečo nie aj STU?

VEREJNÁ SÚŤAŽ

Verejná anonymná dvojkolová súťaž na logo Slovenskej technickej univerzity v Bratislave bola vyhlásená k 10. 1. 2006. V zmysle podmienok súťaže malo logo vyjadrovať charakter najstaršej technickej univerzity na Slovensku, ako aj charakter kvalitnej vzdelávaco-výskumnej inštitúcie. Ďalej pravidlá určovali, že návrh loga musí byť originálnym dielom autora, ktorý ho podpísal, musí byť dynamické, aktuálne, moderné, musí byť pripravené na nutnosť použiť odlišnú variáciu pod tlakom vonkajších podmienok (trojrozmerná, čiernobiela verzia a pod.), musí vyhovovať výraznému zmenšeniu či zväčšeniu bez strát základných rozpoznávacích znakov, môže byť realizované kresbou voľnou rukou alebo vytvorené počítačovými technológiami, môže byť spojené s plným názvom univerzity – Slovenská technická univerzita v Bratislave, alebo len s názvom Slovenská technická univerzita, alebo len so skratkou univerzity – STU.

Odborná porota vymenovaná rektorom STU pracovala v zložení:

Ján Rajlich (VUT Brno), Robert Špaček, Ľudovít Petránsky (STU), Dušan Junek (predseda poroty), Milan Machajdík, Zoltán Salamon, Juraj Žilinčár. Kritériami hodnotenia boli: pôvodnosť a originalita návrhu, významová zrozumiteľnosť, úroveň výtvarného spracovania, jednoduchá farebná a čierno-biela reprodukovateľnosť, zachovanie vysokej rozoznateľnosti pri zmenšovaní a zväčšovaní.

V prípade neurčenia víťazného návrhu v prvom kole, mala odborná porota právomoc určiť postup v druhom kole.

Prvé kolo súťaže – vyhodnotené 12. mája 2006

V stanovenom termíne do verejnej anonymnej súťaže na logo STU prišlo celkom 54 návrhov.

Porota konštatovala, že téma súťaže bola náročná, pretože si vyžadovala reagovať na históriu, vnútornú štruktúru STU, technickú podstatu STU a symbol vzdelávania zároveň. Rozpätie možností bolo od verzíí typografických štylizácií skratky STU, cez výtvarne univerzálnu abstrakciu až po štylizáciu aditívnej symboliky. Ani jeden návrh nespĺnil očakávanie poroty a najmä požiadavku nevyhnutnej výtvarnej nadčasovosti loga a jeho schopnosti uplatnenia sa v perspektíve časového horizontu aspoň 20 rokov. Všetky predložené návrhy boli svojou filozofiou a výtvarným konceptom ukotvené v prežitom názore, nevyjadrovali sa súčasným grafickým jazykom.

Členovia poroty odporučili nepokračovať v druhom kole dopracovaním podaných návrhov, ale na ďalšie kolo vyzvať konkrétnych profesionálnych autorov a prizvať aj úspešných študentov z Katedry grafického dizajnu VŠVU.

VYZVANÁ SÚŤAŽ

V stanovenom termíne do 4. júla 2006 do vyzvanej súťaže na logo STU prišlo 23 návrhov od 16 autorov.

Odborná porota pracovala v zložení: Dušan Junek (predseda), Ľudovít Petránsky, Zoltán Salamon, Robert Špaček, Juraj Žilinčár.

Na základe trojkolového hodnotenia súťažných návrhov členmi odbornej poroty vzišiel zo súťaže víťazne návrh dvojice autorov Juraja Blaška a Matúša Lelovského. Odborná porota sa rozhodla v prospech tohto návrhu v pomere 3 : 2.

Víťazný návrh predstavuje ucelený premyslený koncept, ktorý v jednotlivostiach aj v aplikáciách zohľadňuje podmienky stanovené v súťaži. Víťazný návrh zodpovedá súčasnému duchu grafického cítenia a vyjadrovania s veľkou možnou šírkou aplikácií v rámci Corporate Identity univerzity.

Odborná porota ocenila na víťaznom návrhu predovšetkým rešpektovanie vnútornej štruktúry univerzity, rovnosť podmienok pre fakulty a otvorený systém návrhu, ktorý umožňuje ďalšie vstupy a ďalšie aplikácie.

Odborná porota konštatovala, že druhá – vyzvaná súťaž na logo STU priniesla vyššiu úroveň návrhov, ktoré zodpovedajú súčasným trendom v oblasti vizuálnej komunikácie.

Viera Jančušková
tajomníčka súťaže

Obrázok víťazného loga a jeho aplikácií je uverejnený na strane 16.

Prestížne medzinárodné ocenenie poputovalo tento rok na STU

doc. Ing. Milan Polakovič, PhD., pracovník Ústavu chemického a environmentálneho inžinierstva na Fakulte chemickej a potravinárskej technológie STU.

Spomedzi 12 úspešných inováčných projektov, ktoré boli v tomto roku nominované na udelenie prestížneho medzinárodného ocenenia **EUREKA Lillehammer Award**, bol ako jeden z dvoch najlepších vybraný projekt *Bioreaktor pre nové spôsoby kultivácie bakteriálnej hmoty (Bioreactor for innovative mass bacteria culture)*, ktorého zodpovedným riešiteľom bol

S kým ste na projekte spolupracovali?

Účastníkmi projektu boli Laboratoire de Biotechnologie Environmentale, Ecole Polytechnique Fédérale de Lausanne Lausanne (EPFL), Švajčiarsko, Belair Bureau d'Etudes de l'Air, Lausanne, Švajčiarsko (koordinátor projektu), SIA (Sociedade de Inovacao Ambiental LDA.), Porto, Portugalsko, Ekološki Inženjering d.o.o., Poreč, Chorvátsko, Institut für Analytische Chemie, Wien Universität, Viedeň, Rakúsko, a Fakulta chemickej a potravinárskej technológie Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. Sú to teda tri univerzitné pracoviská a tri malé firmy, ktoré priamo pôsobia v oblasti vývoja procesov zameraných na ochranu životného prostredia.

Čo bolo cieľom projektu a ako bola na ňom zastúpená naša univerzita?

Projekt bol zameraný najmä na vypracovanie postupov optimálnej produkcie zmesových bakteriálnych kultúr vhodných na odstraňovanie xenobiotík a prchavých organických látok z priemyselných odpadových vôd, odpadových plynov (najmä pri výrobe farieb a lakov) a kontaminovanej pôdy. Našou úlohou v rámci projektu bolo verifikovať matematický model procesu a na jeho základe optimalizovať podmienky uskutočnenia procesu, navrhnuť postupy jeho monitorovania a spolupracovať pri konštrukcii priemyselného bioreaktora.

Pri oceňovaní projektu iniciatívou EUREKA sa určite bral do úvahy aj jeho praktický prínos. Overovali ste už jeho výsledky v praxi?

Pomocou našich simulačných výsledkov bol navrhnutý bioreaktor na výrobu bakteriálnej biomasy s objemom 10 m³, založený na patentovom postupe EPFL. Proces kultivácie bakteriálnej biomasy sa uskutočňuje v uzavretom bioreaktore s pomerom objemov plynu a kvapaliny 1:1. Prchavé organické látky slúžiace ako zdroj uhlíka pre mikroorganizmy sa dávkujú v koncentrovanej forme pomocou periodických impulzných nástrekov. Kyslík sa dávkuje periodicky v čistej forme nad hladinu kultivačného média. V rámci riešenia projektu bolo optimalizované dávkovanie oboch substrátov pre jeden produkčný cyklus, ktorý trvá sedem dní.

Výsledok, ktorý ste dosiahli, je veľmi významný aj z medzinárodného hľadiska. Existuje návod, ako sa dá takýto úspech dosiahnuť?

Samozrejme, nedá sa dať návod, ako dosiahnuť medzinárodné ocenenie. Práve v tejto situácii som si uvedomil, že takýchto príležitostí na morálne oceňovanie vedeckej práce, a tým aj propagovanie výsledkov výskumu vo verejnosti je u nás žiaľom málo. Poznám aj vo svojom okolí nemálo ľudí, ktorí by si podobné ocenenia za svoje výskumné výsledky zaslúžili. V mojom ponímaní je však úspechom vlastný výsledok projektu EUREKA a Lillehammerská cena je iba šľahačkou na torte. Môj recept na úspech v medzinárodnom projekte je veľmi triviálny: vhodná kombinácia vedomostí, tvorivosti, dobrej komunikácie s partnermi, tvrdej práce a dávky šťastia.

EUREKA

Prof Ing Milan Polakovic
Slovak University of Technology in Bratislava
Faculty of V-Chemical & Food Technology
Dept of Chemical & Biochemical Engineering
Radlinského 9
81237 Bratislava
Slovak Republic

Brussels, 30 June 2006
SB/JH 011 CF 101.3
(please quote reference in reply)
E-Mail: eureka.secretariat@es.eureka.be

Subject: EUREKA Lillehammer Award 2006

Dear Prof Polakovic,

This year twelve successful and innovative projects were nominated for the EUREKA Lillehammer Award and responded by returning a questionnaire.

Given the high standard of the entries it was a challenging task for the jury to select the winners:

EI 2625 EUROENVIRON ECDVAT
Development of a prototype for electrochemical dyeing of yarn
and

EI 2497 EUROENVIRON BIOMAC
Bioreactor for innovative mass bacteria culture

The Award was presented to the project coordinators, Prof. Thomas Bechtold for ECDVAT and Dr. Enga Luye for BIOMAC, at the EUREKA Ministerial Conference on 9 June in Prague.

Herewith we send you, being participant in the winning projects, a copy of the picture by the Norwegian artist Niclas Gulbrand that was handed over to the winners.

On behalf of the Czech EUREKA chairmanship and the EUREKA initiative, I would like to take this opportunity to thank you and your partners for a very valuable contribution to this European environmental initiative and to wish you every success with your project in the future.

Yours sincerely,

Stefanie Bartels
Jury Secretariat

EUREKA Secretariat
Rue Neerveld, 107 - B-1200 BRUSSELS
Tel. +32 2 777 09 50 - Fax +32 2 770 74 95
E-Mail: eureka.secretariat@es.eureka.be
Internet: <http://www.eureka.be>

Riešenie projektu bolo finančne podporované národnými agentúrami. V tomto prípade to bolo z grantu Ministerstva školstva. EUREKA je medzivládna iniciatíva, ktorá priemyselným a vedeckým inštitúciám v 25 členských štátoch Európskej únie pomáha pri spoločnom vývoji a rozširovaní inováčných technológií. EUREKA Lillehammer Award je jedným zo spôsobov, ktorými iniciatíva Eureka pomáha európskemu priemyslu vytvárať globálnu spoluprácu a cezhraničné inováčné partnerstvá. Jedinečnosť projektov EUREKA spočíva v tom, že výsledky ich riešení sa orientujú na trh. Ich cieľom je zvyšovanie produktivity a súťaživosti európskych priemyselných podnikov a podpora národných ekonomík na svetovom trhu.

Iva Šajbidorová

Návšteva univerzity v Bologni

Noví signatári podpisujú Magnu Chartu Universitatum.

Slávnostným podpísaním Magny Charty Universitatum na najstaršej univerzite v talianskej Bologni vstúpila v minulom roku Slovenská technická univerzita medzi európske univerzity, ktoré rešpektujú jej princípy. V dňoch 14. – 15. septembra sa predstavitelia týchto univerzít opäť zišli, aby si vymenili poznatky o fungovaní základných princípov zachovania identity univerzít a o politických vplyvoch na túto identitu. Našu univerzitu na konferencii a následnom slávnostnom prijímaní iných univerzít zastupoval prorektor pre zahraničné vzťahy Robert Špaček. Hlavnými témami konferencie boli: nezávislosť, autonómia a akademické slobody univerzít.

Pán prorektor, čo bolo predmetom diskusie zúčastnených predstaviteľov vysokých škôl?

Hovorilo sa najmä o tom, či je autonómia univerzity vôbec reálny pojem, keď školy sú závislé od vládnych dotácií. Z diskusie tiež vyplynulo, že univerzita nesmie fungovať ako uzavretý organizmus, ale na druhej strane nie je možné robiť ani výpredaj poznatkov. Univerzita nemá byť slonovinová veža, ani supermarket. Riešením by bolo vytvorenie novej zmluvy, v ktorej by sa zakotvilo, do akej miery sa má s poznaním obchodovať, pretože poznanie je aj zdrojom blahobytu, a nakoľko by sa mala univerzita otvoriť a sprostredkovať čisté právo na poznanie.

„Collegium Observatory Magna Charta Universitatum“ spravuje samotný dokument, sleduje dianie na európskych univerzitách, stará sa o etickú dimenziu akademického života. Najnovšie komunikuje v oblasti filozofie Magny Charty aj s americkými a ázijskými univerzitami.

Iva Šajbidorová

Telesná výchova a šport – pevná súčasť nášho myslenia a konania na STU

Význam športu pre univerzitný život študentov a zamestnancov možno porovnať s významom kyslíka pre ľudský organizmus. Akademická pôda bola vždy úzko spojená so športom a tvorila jeho prirodzenú súčasť. Keď v roku 1919 vznikla Univerzita Komenského v Bratislave, boli to práve akademici z Lekárskej fakulty, ktorí sa dožadovali u rektora i na univerzitnom senáte vytvorenia podmienok na športové vyžitie. Ak je Veľká Británia, resp. Anglicko, považovaná za kolísku futbalu, tak za kolísku športu možno nesporne považovať anglickú univerzitnú pôdu. Osvojiť si princípy zdravého, harmonického života v duchu helénskej kalokagatickej kultúry robí ešte aj dnes mnohým predstaviteľom slovenskej akademickej obce veľké problémy. Mnohokrát sa proklamačne hlásime k myšlienkam, ktoré nie sú bytostnou súčasťou nášho „krvného obehu“. Klasik českej literatúry 19. storočia Karel Havlíček Borovský tento osobnostný problém veľmi pregnantne vystihol výrokom, ktorý je aj dnes veľmi aktuálny: „Na svete sú len dve politické strany – strana poctivých a strana nepoctivých; rozoznáte ich podľa toho, ako podporujú školstvo.“

Našou veľkou devízou a súčasne šťastím je, že naša univerzita, ako aj jej jednotlivé fakulty, si na svoj piedestál zvolili ľudí všestranne vzdelaných, ktorí posúvajú jej vývoj v rámci slovenských možností do náručia popredných európskych, resp. svetových univerzít. Veľké ciele si dávajú len veľkí ľudia, ktorí sa pri ich napĺňaní obklopujú výnimočnými osobnosťami. Finančne a materiálne podvyživené slovenské vysoké školstvo brzdí tých najlepších, aby sa rozvíjali adekvátne ich schopnostiam a zámerom. Ale ani dnešný neutešený stav podpory vzdelania nezastaví najlepšie školy v ich úprimnej snahe napredovať. K takýmto univerzitám patrí nepopierateľne aj naša STU. Podobne, ako v iných sférach svojho snaženia, aj v oblasti telesnej výchovy a športu sa usiluje ísť na čele vývoja medzi slovenskými univerzitami.

STU bola prvá univerzita na Slovensku (ale aj v porovnaní so stavom v Českej republike), ktorej kolégium rektora po dohode s fakultami prijalo v roku 2003 rozhodnutie, že predmet telesná výchova bude v bakalárskom štúdiu obligatónym vyučovacím predmetom. Toto rozhodnutie umožnilo inštitucionálne ovplyvňovať zdravie a harmonický vývoj našich študentov. Animosity voči pojmu „povinný“, pretrvávajúce zo začiatku 90. rokov minulého storočia, sú u väčšiny študentov už zabudnutou minulosťou. V tomto predmete nachádzajú tisíce mladých vysokoškolákov prepotrebnú relaxačnú protiváhu svojho študijného zaťaženia a upevňujú, resp. rozvíjajú svoju telesnú zdatnosť, ktorá v porovnaní s minulými generáciami rapídne upadá.

Po dlhých rokoch sa obnovila tradícia majstrovstiev STU študentov i zamestnancov o putovný Pohár rektora STU. Vedenie našej univerzity vyčlenilo nielen potrebné finančné prostriedky na organizovanie tohto podujatia, ale predovšetkým nastá-

vilo smerovanie aktivít na našej univerzite. Študenti i zamestnanci fakúlt sa stretávajú na športovom poli, aby v rámci „fair play“ súťažili, učili sa víťaziť i prehrávať, vážiť si zdatného súpera, ale v konečnom dôsledku dbali o svoje zdravie. Naša akademická pôda prostredníctvom typických akademických športov (volejbal, basketbal, plávanie, stolný tenis, futbal) pomáha vytvárať harmonicky rozvinuté osobnosti. V tomto roku sa majstrovstvá uskutočnili v apríli a máji a zúčastnilo sa na nich približne 200 študentov a 160 zamestnancov piatich fakúlt univerzity.

Významným, priam historickým činom vedenia STU sa stala rekonštrukcia symbolu vysokoškolského športu na Slovensku – športového štadióna na Mladej garde. Športový areál, ktorý bol po roku 1990 zdevastovaný, sa realizovanou 32-miliónovou investíciou stane skutočným akademickým športovým centrom bratislavských, resp. slovenských akademických športovcov. Tartanová dráha, nová trávnatá plocha, ako aj následná rekonštrukcia šatní dávajú do budúcnosti nádej, že v tomto areáli nám vyrastú nástupcovia takých akademických športovcov, ako boli československé reprezentantky v atletike M. Mračnová-Faithová, E. Glesková-Lehocká, E. Šuranová-Kucmanová, A. Chmelková-Blanáriková a ďalší, ktorí budú šíriť kvalitu univerzitnej značky STU nielen doma, ale aj v zahraničí. Zásluhou významných osobností telovýchovy a športu, ktoré v minulosti pracovali na STU, sa darí realizovať projekty, o ktorých na iných univerzitách zatiaľ len snívajú. Dr. Mračnová, ako predsedníčka Atletického zväzu SR, uvoľnením štyroch miliónov korún z prostriedkov tohto zväzu iniciovala výstavbu atletického štadióna na Mladej garde.

Športový areál na Mladej garde do roku 2004.

Športový areál na Mladej garde pri slávnostnom otvorení v apríli 2006.

V spolupráci vedenia univerzity a Slovenského futbalového zväzu s pomocou doc. J. Vengloša, dlhoročného učiteľa telesnej výchovy na STU, je prichystaný na realizáciu projekt výstavby futbalového ihriska s umelou trávou, ktorá umožní zmysluplné športové využitie voľného času nielen našim študentom, ale aj deťom z okolitých základných škôl.

Postupná rekonštrukcia športového areálu na Mladej garde, samozrejme, v závislosti od finančných možností univerzity, je dôkazom toho, že vedúci funkcionári školy to myslia so športom na STU vážne. Je dobrým znamením, že mosty medzi minulosťou a prítomnosťou na STU, v snahe pripraviť sa na budúcnosť, sa na univerzite nespálili, ale naopak. Aj to je dôkaz, že javy a udalosti minulých čias, hoci už neexistujú, nestávajú sa absolútnym nebytím, ale kvalitatívnym prechodom od jednej formy bytia k druhej.

Úlohy, ktoré nás na STU v budúcnosti čakajú, budú aj v oblasti rozvoja univerzitného športu náročné predovšetkým na kvalitu a pripravenosť ľudského faktora. Dnes máme na STU päť katedier telesnej výchovy, ktoré sa snažia o rozvoj telesnej výchovy a športu. V minulosti, ale aj dnes sú vnímané ako pracoviská servisného charakteru, pričom ich odborná úroveň nie je vnímaná cez prizmu výsledkov ich práce v praktickej rovine, ale cez optiku vedeckých a výskumných kritérií. Na piatich fakultách STU dnes pracuje 44 pedagógov, z ktorých jeden profesor je nad 75 rokov, jeden docent nad 65 rokov a dvaja docenti nad 50 rokov. Roztrieštená vedeckovýskumná kapacita neumožňuje zvládať veľké výskumné úlohy, keď na katedrách telesnej výchovy na STU je priemerne osem učiteľov. Ak sa v budúcnosti chceme stať aktívnou a pre výskumnú univerzitu prínosnou zložkou bude potrebné uvažovať o organizačných zmenách, ktoré by zvýšili efektívnosť našej práce. Osobne sa neprikláňam k vytvoreniu jedného celouniverzitného ústavu, pretože aj vlastné skúsenosti ma oprávňujú k záveru, že by išlo o nezvládnuteľný, administratívne riadený kolos bez efektívnych výstupov. Pri súčasnej zmene organizačnej štruktúry fakúlt na ústavu si však viem predstaviť model, v ktorom by na STU v zdravom konkurenčnom prostredí existovali tri ústavy telesnej výchovy a športu (jeden na MTF v Trnave, druhý v Mlynskej doline pre fakulty FEI a FIT a tretí v rámci korpusu FCHPT, FA, Strojnícka a Stavebná fakulta). Efektívnosť práce ústavov sa pohybuje niekde na hranici 25 zamestnancov, čomu by tento model zodpovedal. Svojím zameraním na pedagogickú a vedeckovýskumnú činnosť, športový tréning, sociálny program pre zamestnancov a pri vhodnej kvalifikačnej štruktúre by dokázali naplniť požadované atribúty ústavu. Súčasne by sa poskytla možnosť mobility študenta, ako aj optimálne zaťaženie a mobilita učiteľa bez ohrozenia jeho pracovnoprávných vzťahov. Problém finančného vyrovnania fakúlt za plnenie pedagogických výkonov je pri dobrej vôli pomerne ľahko prekonateľnou prekážkou. Pri vytváraní ústavov telesnej výchovy a športu bude potrebné vyriešiť zásadnú otázku organizačnej podriadenosti telovýchovných objektov priamo pod ústavu. Som toho názoru, že iba oni dokážu zabezpečiť optimálnu a ekonomicky efektívnu prevádzku týchto objektov (mám na mysli nielen telocvične, plavárne, ale aj tenisové dvorce na Mladej garde). Poučme sa z chýb Univerzity Komenského v Bratislave, kde telocvične boli začlenené pod ŠD

UK, a tieto dnes požadujú od jednotlivých fakúlt nekresťanské finančné prostriedky za pedagogický proces, ktorý tam fakulty zabezpečujú. To bol aj jeden z hlavných dôvodov, prečo sa na troch fakultách UK zrušili KTV, i keď záujem o tento predmet medzi študentmi je veľký.

Najväčšou prekážkou pri zvládnutí uvedených problémov bude predovšetkým zápas o zmenu kvality myslenia, prekonanie zaužívaných stereotypov, ktoré nám bránia napredovať. Vlastné ego a osobné záujmy musia v mnohých prípadoch ustúpiť objektívnym potrebám. V našich vzťahoch je potrebné nastoliť vyšší princíp mravnosti, oslobodiť sa od osobných animozít. Skúsme sa riadiť pravidlami športu, hrať „fair play“, uznať kvalitu súpera, nezískavať výhodu po faule, vedieť sa poučiť z prehry. Zvíťaziť by mala tá myšlienka, ktorej realizácia nám konečne zabezpečí priestor na pokojnú, vysoko odbornú a pre rozvoj STU prospešnú prácu.

Miroslav Bobřík
FCHPT STU

Spolupráca s firmou Sun Microsystems

Rektor STU V. Bálež v prítomnosti dekana FCHPT Dušana Bakoša prijal predstaviteľa významnej americkej počítačovej spoločnosti Sun Microsystems. Diskusia sa veno-

vala možnostiam vzájomnej spolupráce s dôrazom na tvorbu vzdelávacích programov, e-learningových kurzov a internetizáciu knižníc. Zo stretnutia vyplynula potreba ďalšej komunikácie a väčšej angažovanosti tejto spoločnosti v slovenskom akademickom prostredí.

Iva Šajbidorová

FA STU jubiluje

V septembri tohto roka si pripomíname 30. výročie vzniku Fakulty architektúry STU. Pedagogom a všetkým pracovníkom blahoželáme k úspechom, ktoré fakulta dosiahla vo vedeckej a výchovnovzdelávacej oblasti.

Iva Šajbidorová

Majsterka Európy v raftingu z FA STU

Vyniknúť sa dá v mnohých oblastiach života. Môžete byť vynikajúci študent, zároveň aj športovec a, samozrejme, nájsť si aj dostatok času pre svoje hobby a záujmy. Všetky tieto atribúty splňa i študentka 3. ročníka odboru architektúra a urbanizmus Fakulty architektúry Natália Borecká.

Natália Borecká je reprezentantkou SR vo vodáckom raftingu, má za sebou už celý rad športových úspechov na slovenských, ale aj na medzinárodných podujatiach. Je členkou šesťčlennej posádky Mistrál Bratislava.

K jej posledným úspechom patrí aprílový zlatý hetrik posádky Mistrál na ME 2006 na rieke Belaja v predhorí Kaukazu, kde dievčatá získali suverénnym štýlom nielen absolútny titul majsteriek Európy v kategórii šesťčlenných posádok (R6), ale bezkonkurenčne vyhrali aj všetky tri súťaže: paralelný šprint, slalom a zjazd. Pri tejto príležitosti som sa Natálie Boreckej opýtala:

Ako zvládáte náročné študijné povinnosti na FA STU a zároveň športovú disciplínu na špičkovej úrovni, ktorá si vyžaduje vysokú výkonnosť?

Všetko si vyžaduje veľa času a niekedy aj sebazaprenia a seba-disciplíny, no ale, keď sa chce, dá sa. Pri štúdiu je vedenie fakulty ústretové, uvoľňuje ma vždy, keď sa mi naskytne príležitosť reprezentovať SR vo svete a som niekoľko týždňov na súťažiach mimo republiky.

K tým významným medzinárodným úspechom patrí najmä 2. a 3. miesto na MS v Ekvádore, 2. miesto SP v Indii, 2. miesto na MS v Čechách a ďalšie.

No potom musím zameškané učivo dobehnúť.

Ako relaxujete po splnení si študijných a športových povinností, zostane Vám ešte čas?

Šport je vlastne môj najlepší relax. Tak ako všetko, čo sa okolo neho deje – dobrý tím, cestovanie a spoznávanie nových krajín, ľudí, miestnej architektúry a koloritu. Rada si prelistujem odborné časopisy, vypočujem dobrú hudbu a najmä rada fotografujem, čo je opäť úzko spojené a prepojené so športom a cestovaním na športové podujatia.

Vaše najbližšie plány?

Zo športových to bude snaha o získanie zlatej medaily na MS 2007, ktoré sa budú konať koncom júna 2007 v Južnej Kórei. V študijných plánoch je to úspešné ukončenie bakalárskeho štúdia.

Rozhovor s Natáliou Boreckou ma utvrdil v tom, že okrem usilovnej prípravy, nespočetných hodín tréningu, driny a odriekania, nesmie chýbať športovcovi ani túžba a úsilie o dobrú reprezentáciu, ktorá si vyžaduje plné nasadenie a bojovné srdce. Zároveň však nesmie zabúdať na študijné povinnosti. Držíme palce, ďakujem za rozhovor a končíme s vodáckym pozdravom AHOJ.

*Kvetoslava Ferková
FA STU*

Slovenský rodinný dom 1989 - 2005

Fakulta architektúry STU (Ústav architektúry I) pripravila zaujímavý projekt, ktorý je zameraný na prezentáciu súčasnej modernej architektúry slovenského rodinného domu. Medzinárodná výstava *Slovenský rodinný dom 1989 – 2005 (Individually Designed Slovak Residential Architecture 1989 – 2005)* má dokumentačný charakter. Prebieha paralelne nielen na dvoch vzdialených kontinentoch sveta, ale aj v dvoch kultúrne odlišných prostrediach. Paralelnosť výstavy je symbolom vyjadrenia snahy o vytváranie kultúrnych mostov medzi vyspelými štátmi európskeho a amerického kontinentu.

Expozícia výtvarne hodnotných architektonických diel má prispieť k prezentácii Slovenska v Kanade. Slovensko predstavuje ako krajinu s veľkým kreatívnym potenciálom, ktorá je schopná v procese sociálno-ekonomickej transformácie nielen adap-

tovať sa na kultúrne zmeny, ale i vysielaf kultúrne impulzy. Hlavným cieľom a lajtmotívom výstavy je predstaviť architektúru slovenských individuálnych rodinných domov, ktoré boli postavené po roku 1989. Zámerom výstavy je predstaviť a naznačiť vývoj v období po zmene spoločensko-ekonomického systému a zároveň zdôrazniť, že architektúra individuálneho bývania neznamená len uspokojovanie základných potrieb, ale zároveň reflektuje kreatívne počiny jednotlivcov a kultúrnu vyspelosť národa. Architektúra individuálneho rodinného domu, vily, či sídla je aj prostriedkom na komunikáciu, interakciu a vysielanie kultúrnych podnetov medzi národmi a štátmi z dvoch kontinentov.

Výstava poukazuje na nové trendy v slovenskej architektúre individuálnych rodinných domov a to nielen v oblasti ideovo-umeleckej, ale aj technickej a filozoficko-koncepčnej. Prezentuje aktuálnu škálu realizovaných individuálnych rodinných domov, ktorých koncepty oscilujú od nadštandardných, exkluzívnych a luxusných víl, cez stredne veľké rodinné domy až po ekonomicky a energeticky úsporné riešenia. Existencia takéhoto širokého spektra rodinných domov je logickou reakciou nielen na nové spoločensko-ekonomické podmienky, ale je prejavom aktuálnej kultúrnej mentality spoločnosti.

Veľké množstvo a rozmanitosť architektonických prejavov spôsobuje, že v súčasnosti zlyhávajú pokusy klasifikovať a triediť architektúru do novodobých štýlov. Výstava dokumentuje túto rozmanitosť v podmienkach Slovenska, ako aj skutočnosť, že väčšina súčasných individuálnych štýlov, ktoré sa navzájom ovplyvňujú, sa odvíja od tradície funkcionalizmu a postmodernej architektúry. Zároveň vznikajú aj nové hnutia a trendy, ktoré reagujú na aktuálne potreby súčasného sveta a ktoré požadujú od výstavby (vrátane rodinných domov), aby mala čo najmenší negatívny dopad na prírodné prostredie, aby využívanie energie a prírodných zdrojov bolo efektívne a šetrné voči okoliu a zodpovedné voči nasledujúcim generáciám ľudstva. Na výstave je na základe výberu prezentovaných 30 architektonických diel – individuálnych rodinných domov, ktoré boli postavené na území Slovenska od roku 1989 až po súčasnosť. Zdroje informácií a materiály k výstave poskytlo organizátorom vydavateľstvo ARCHpress z publikácií *Nové rodinné domy I-VI*, ktoré podľa konceptu projektu Ing. arch. Martina Maška, PhD., vydavateľstvo vydáva od roku 2000.

Výstava je určená pre širokú verejnosť i pre architektonickú obec v hlavnom meste Kanady a súčasne na Slovensku. Expozícia v Kanade bude postupne putovať po ďalších vybraných mestách (Toronto, Montreal a Vancouver) tohto severoamerického štátu. Výstavu, ktorá je realizovaná pod záštitou Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Ottawe a Carleton university v Ottawe, finančne podporili Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, Fond architekta Emila Belluša a Európsky sociálny fond.

Positívom podujatia je aj skutočnosť, že Fakulta architektúry STU v Bratislave v predstihu pripravila a vydala reprezentatívny 50-stranový anglicko-slovenský katalóg, ktorý zostavila kurátorka výstavy Ing. arch. Andrea Bacová, PhD. Katalóg prehľadne sumarizuje vystavované diela so stručnou anotáciou. V úvodnom príspevku autorka hodnotí situáciu vo vývoji architektúry rodinného domu na Slovensku v rokoch 1989 – 2005 s pokusom o prognózu ďalšieho vývoja. Katalóg je obohatený

o vizuálne veľmi atraktívny dokumentačno-bibliografický prehľad architektov a architektonických kancelárií.

Výstava bude od 18. septembra do 13. októbra 2006 vo vestibule Fakulty architektúry STU.

Výstava v David Azrieli Gallery, Carleton University, School of Architecture v Ottawe sa bude konať 27. septembra – 28. októbra 2006. Bližšie informácie: www.srd.sk

Andrea Bacová
FA STU
foto: Martin Mašek

Holandsko nie je len Amsterdam

Kvety, dreváky, veterné mlyny. A k tomu ešte more, bicykle, van Gogh... Holandsko, známe typickou rovinatou krajinou a tulipánmi. Klasický väčší kopec (prírodný, nie umelo vybudovaný) môžete vidieť jedine pri hranici s Belgickom a Nemeckom. Jeho výška však nedosahuje ani 400 m. To je výnimka, ktorá potvrdzuje, že Holandsko je neuveriteľne rovinatou krajinou. A tak je Holandsko charakteristické aj tým, že každý tu má svoj bicykel, najčastejšie poriadne starý, na ktorom sa prepravuje uličkami miest pozdĺž kanálov – grachtov. Tie zostali po tom, keď Holanďania unikátnym spôsobom vysušili asi štvrtinu (27 %) svojho terajšieho územia, ktoré je v súčasnosti pod úrovňou hladiny mora. Na niektorých miestach prí-

morského Holandska to môže byť až 7 m pod úrovňou morskej hladiny (následkom pretrvávania činnosti mora a riek, ale aj ľudského pretvárania krajiny). Vodu odčerpávali aj systémom veterných mlynov a postavené hrádze mali zabrániť, aby sa voda dostala späť. Keby sa tak stalo, mestá v „mínusovej“ – teda akejsi podmorskej výške by zaplavila voda. Aj amsterdamské letisko Schiphol leží 6 m pod morskou hladinou.

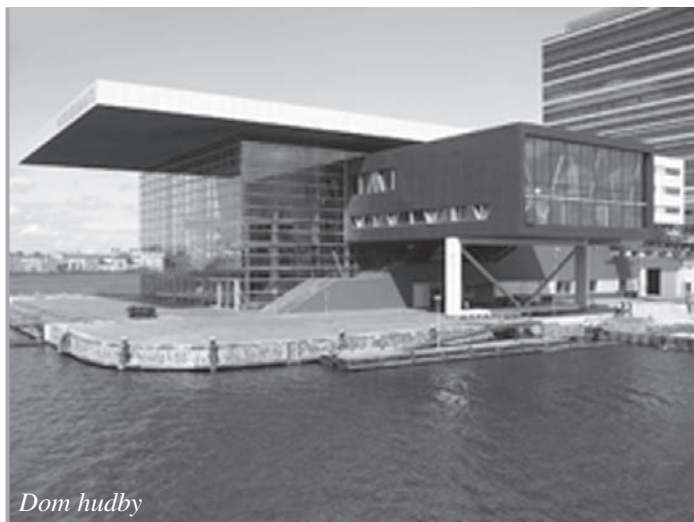
Domy sú v Holandsku tiež postavené nejakým zvláštne – nakrivo. Najmä tie staršie. V minulosti sa platila daň za šírku priečelia a tak sa každý snažil mať čo najužší dom. Cez dvere sa však nezmestil nábytok, preto ho majitelia museli vyťahovať na horné poschodia lanom zaveseným na háku trčiacom z priečelia a do izieb sa vnášal oknami. Aby sa neotĺkal o múr a nepoškodzoval priečelia, boli holandské domy postavené s „padajúcou“ – zošíkmenou fasádou. Holandsko je aj materskou krajinou významných maliarov, ako bol Jan van Eyck, Vincent van Gogh, Rembrandt van Rijn a iní.

Toto všetko 44 študentov Fakulty architektúry vedelo skôr, ako sa rozhodli ísť na odbornú exkurziu po architektonických skvostoch svetoznámych, nielen holandských, architektov. Šesťdňový program bol nabitý. Cestou cez Nemecko (Frankfurt n/M., Bonn, Kolín n/R) do Holandska (Maastricht, Tilburg, Breda, Rotterdam, Delft, Den Haag, Utrecht, Hilversum, Almere, Amsterdam) mali možnosť vidieť 46 pozoruhodných architektonických diel. Okrajovo pripomeniem Commerzbank – N. Foster, Múzeum umeleckých remesiel – R. Meier, Múzeum moderného umenia – H. Hollein, Zeilgalerie – R. Kramm, Múzeum komunikácií – G. Benish, Múzeum architektúry – M. Ungers, Veľtržný areál – M. Ungers, H. Jahn a N. Grimshaw vo Frankfurte n/M. a Areál múzeí moderného umenia – G. Peichl v Bonne.

Borneo II

Najnovšie a najznámejšie diela holandských tvorcov (napr. Neutelings Riedijk, Wiel Arets, Jo Coenen, skupina Mecanoo, MVRDV, De Brouwer, aj v Bratislave známy Van Egeraat, Ben van Berkel, Rem Koolhaas, Chris van Dongen, Gerrit Rietveld) boli samozrejmi fahákmi, ale lákali aj diela ďalších hviezd svetového architektonického neba (R. Piano, N. Foster, R. Meier, M. Greaves, C. Pelli, R. Krier a ďalší). Každá stavba bola výnimočná niečím iným. Dominovala však najmä koncepcia, odvážne až neobvyklé technické riešenia, použité materiály (najmä množstvo skla) a detailné spracovanie. Bolo naozajstným zážitkom vidieť Univerzitnú knižnicu v Delfte (Mecanoo), Ekonomickú fakultu a Fakultu masmediálnej komunikácie (Mecanoo), známu univerzitnú stavbu Mina-

Dom hudby

ert (Neutelings Riedijk), Vzdelávacie študentské centrum (Rem Koolhaas), všetko v Utrechte. Prechádzka po univerzitných areáloch nás nenechávala na pochybách o ich priaznivejšej finančnej situácii a zrejmej podpore zo strany tamojšej vlády.

Amsterdam leží v západnej časti Holandska na 90 ostrovoch a má viac než tisíc mostov. Mesto je popretkávané kanálmi, ktoré sú križované rozmanitými mostmi. Za povšimnutie stojí skutočnosť, že mesto leží na delte rieky Amstel, pod úrovňou mora.

V Amsterdame zaujal najmä Domov dôchodcov – WoZoCo (MVRDV), veľmi inšpiratívne boli obytné centrá v oblasti bývalých dokov – Borneo (WEST 8), Borneo II Sporenburg (Neutelings Riedijk), ale aj centrum mesta Red Light District so známymi „uličkami lásky“ so zlegalizovanou, ale zdanenou prostitúciou. Sloboda – kvôli závanu tohto slova do Holandska denne prúdia ľudia z celého sveta. Amsterdamská liberálnosť sa dnes prejavuje aj v podobe povestných „coffee-shopov“ a prekvitajúceho sexuálneho priemyslu. Turisti hľadajú v Holandsku slobodné fajčenie hašiša, marihuany a voľný sex. Bežným Holanďanom to nepripadá až také zaujímavé. Viac im vyhovuje možnosť zobrať si rok plateného voľna, ak sa cítia vystresovaní z práce, či bujaro osláviť deň kráľovných narodenín, Queens Day, obrovskou „house party“ po celej monarchii. Na svoje si prídu aj milovníci skutočného umenia: v Amsterdame je 53 múzeí, 61 galérií, 12 koncertných sál a 20 divadiel. My sme však hľadali a aj našli kvalitnú architektúru, ktorá bude isto výbornou inšpiráciou do školských tvorivých prác i do budúcej praxe.

Po „strávení“ neobvyklých, najmä odborných zážitkov, pretavení týchto skúseností do semestrálnych ateliérových prác sa účastníci exkurzie rozhodli, že po prázdninovom oddychu sa so zážitkami podelia aj s ostatnými študentmi na začiatku nového semestra formou výstavy fotografií. Kiežby takýchto akcií pre študentov bolo viac.

Arcom

Ivan Petelen
FA STU

Najlepšia učebná pomôcka

Na podujatí Fórum pedagogiky v Bratislave (14. – 16. 6. 2006) bol v kategórii vysokých škôl ako najlepšia učebná pomôcka ministrom školstva SR L. Szigetim ocenený Model opticko-tepelnej sústavy. Jeho autormi sú: Mikuláš Huba, Peter Kurčík, Martin Kamenický z FEI STU.

Služi na vyučovanie automatického riadenia. Táto vyučovací pomôcka bola už prezentovaná na FERN Univerzitet v Hagene, na univerzitách v Splitte a v Ancone. Okrem našej fakulty ju už používajú vo vyučovacom procese aj kolegovia z Chemickotechnologickej fakulty STU v Bratislave.

Model opticko-tepelnej sústavy.

Vyučovanie s našimi sústavami na univerzite v Ancone, Taliansko.

Leopold Böttcher
FEI STU

Svetové fórum mládeže ITU s našou účasťou

FEI STU Martin Wolf zo študijného programu Telekomunikácie.

Slovensko bude reprezentovať spolu so študentkou Univerzity Mateja Bela. Na predchádzajúcom Svetovom fóre mládeže v Ženeve sa zúčastnilo 255 mladých ľudí, medzi nimi aj dvaja študenti z našej krajiny.

ITU je najstaršou medzinárodnou telekomunikačnou organizáciou. Bola založená v roku 1865 a riadila prvú medzinárodnú telegrafickú sieť. Zaslúžila sa o zavádzanie najnovších technických postupov v rámci telekomunikačných sietí krajín na celom svete.

Leopold Böttcher
FEI STU

Medzinárodná telekomunikačná únia (ITU) usporiada 2. až 8. decembra 2006 v Hongkongu celosvetovú výstavu a fórum ITU TELECOM WORLD 2006. V jeho rámci sa uskutoční Svetové fórum mládeže. Účasť na ňom si esejou Môj digitálny sen pre lepší život ľudí vybojoval študent

Energia – Ekológia – Ekonomika 2006

Energetická a regulačná politika SR, očakávaný vývoj cien, obchodovanie s emisiami, to sú len niektoré z tém 5. celoštátnej konferencie EEE (Energia – Ekológia – Ekonomika) 2006, ktorá sa uskutočnila 28. – 29. júna v Aule prof. Kneppa na Fakulte elektrotechniky a informatiky. Prof. František Janíček, PhD., dekan FEI STU, privítal na akademickej pôde 39 prednášajúcich z celého spektra energetiky. S prednáškou vystúpili aj Michal Duranko, generálny riaditeľ sekcie energetiky MH SR, Karol Dvorák, predseda regulačnej rady URSO, a Dr.hc. prof. Štefan Fecko, DrSc., predseda Slovenského výboru Svetovej energetickej rady (WEC). Účelom a zameraním konferencie bolo prispieť k realizácii koncepčných legislatívnych, technických,

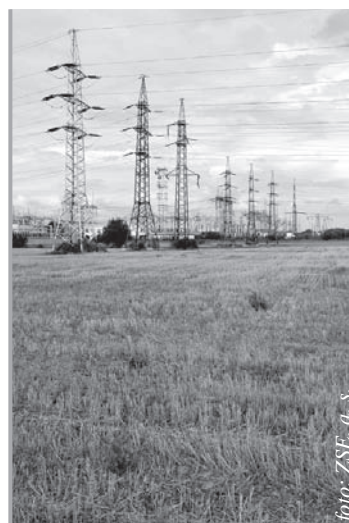

foto: ZSE, a. s.

technologických, ekonomických a organizačných opatrení v procesoch energetickej politiky a ochrany životného prostredia. Usporiadateľom konferencie bola Katedra elektroenergetiky FEI STU v Bratislave.

Leopold Böttcher
FEI STU

Podporili talentovaných študentov STU

Jednu z troch hlavných cien súťaže Cena Nadácie Jána Korca (NJK) s finančnou odmenou 60 000 Sk a možnosťou odbornej honorovanej stáže vo Výskumnom ústave jadrovej energetiky, a. s., získali študenti FEI STU Bc. Ján Ľudvík a Bc. Juraj Kubica (odbor elektroenergetika) za spoločný projekt Ekonomické porovnanie vybraných obnoviteľných zdrojov. Nadácia udelila aj ďalších 5 honorovaných cien.

Na základe tímových projektov, diplomových a bakalárskych prác, ktoré zástupcovia jednotlivých fakúlt Slovenskej technickej univerzity nominovali na Cenu Nadácie Jána Korca začiatkom tohto roku, bol navrhnutý užší výber kandidátov prostredníctvom riaditeľov divízií VUJE, a. s., podľa vzťahu k témam, ako sú klasická energetika a obnoviteľné zdroje energie, jadrová bezpečnosť, diagnostika jadrovej energetických zariadení, príprava prevádzky jadrových elektrární, radiačná bezpečnosť, likvidácia jadrovej energetických zariadení a spracovanie rádioaktívneho odpadu, podpora prevádzky jadrových elektrární, školenia a výcvik perso-

Správca nadácie Matej Korec, člen predstavenstva VUJE, a. s., (vpravo) odovzdáva cenu Zoltánovi Némethovi, študentovi FEI STU odboru elektroenergetika za prácu Aplikácia počítačového programu HELIOS – 1.8 na vybrané problémy výpočtového kódu SCALE 5.0 a palivových cyklov.

nálu jadrových elektrární, informačné technológie, podpora riadenia a prevádzky elektrizačnej sústavy, ale aj k témam z oblasti nových technológií, ktoré nachádzajú uplatnenie v uvedených odboroch a dosahujú vynikajúce výsledky. Ďalšími dvoma kritériami bola relevantnosť vo vzťahu k projektom VUJE a aplikovateľnosť výsledkov v praxi alebo vo výskume.

Z celkového počtu projektov jednotlivých fakúlt STU bolo 64 projektov z FEI STU, 17 projektov z MTF STU a 15 projektov z FIIT STU. O konečnom výbere študentov, ktorí získali cenu NJK, rozhodla komisia, ktorej členovia boli

menovaní správnu radou tejto nadácie.

NJK zriadila toto ocenenie na podporu talentovaných študentov baka-lárskeho, magisterského a inžinierskeho štúdia slovenských vysokých škôl v odbore energetika a príbuzných odboroch s možnosťou profesionálnej stáže na špičkovom európskom pracovisku v oblasti jadrovej energetiky. Cena sa udeľuje jedenkrát ročne k termínu 30. 6., pričom rozpočet NJK na projekt podpory výborných študentov bol stanovený na 300 000 Sk. Správcom nadácie je Ing. Matej Korec, člen predstavenstva VUJE, a. s.

*Leopold Böttcher
FEI STU*

Medzinárodná konferencia „Technika ochrany prostredia – TOP 2006“

Tohtoročný už dvanásť ročník medzinárodnej konferencie „Technika ochrany prostredia – TOP 2006“ (28. – 30. 6. 2006) sa niesol v duchu integrovanej prevencie a kontroly znečistenia (IPKZ/IPPC) životného prostredia a obnoviteľných foriem energie. Od predchádzajúcich ročníkov sa líšil v dvoch smeroch: o pol dňa sa predĺžil rokovací čas a rozšírili sa tematické okruhy konferencie. Dnes už môžeme konštatovať (ohlasy odbornej verejnosti to potvrdzujú), že aj tento ročník mal vysokú odbornú a spoločenskú úroveň. Prameňom tohto výsledku bola dobrá spolupráca v prípravnej fáze konferencie medzi Strojníckou fakultou STU v Bratislave, Ministerstvom životného prostredia SR, Slovenskou inšpekciou životného prostredia a Slovenskou agentúrou životného prostredia – COHEM v Bratislave.

Konferencia bola zameraná na štyri nosné tematické okruhy:

- nástroje prevencie pri ochrane prostredia (zákon o IPKZ – integrované povolenia pre zariadenia na nakladanie s odpadmi, dobrovoľné nástroje environmentálnej politiky – EMS/EMAS, NPEHOV-EVV a BAT/BATNEEC – BREF v odpadovom hospodárstve),
- technika a využívanie zdrojov obnoviteľných foriem energie (zdroje obnoviteľných foriem energie verzus životné prostredie, alternatívna energetika z aspektu ochrany životného prostredia, ochrana ovzdušia pri získavaní energie – emisné aspekty),
- technický a technologický pokrok pri nakladaní s odpadmi (mechanicko-biologická úprava odpadov, termická úprava odpadov, environmentálne technológie – znižovanie množstva technologických odpadov),
- legislatíva, koncepcie a financovanie rozvoja odpadového hospodárstva (vývoj v oblasti právnej úpravy OH v EÚ a SR, koncepčné dokumenty v OH – POH SR, financovanie rozvoja OH v programovacom období 2007 – 2013).

Stretnutie ministra ŽP SR so zástupcami štátnej správy, priemyslu, univerzít a plenárne rokovanie konferencie otvoril vtedy ešte úradujúci minister ŽP SR László Miklós, ktorý vo svojej prednáške hodnotil stav životného prostredia SR. V rámci tohto stretnutia sa udeľovali certifikáty „Environmentálne vhodný výrobok“ trom slovenským firmám. Plenárne prednášky (na každý tematický okruh jedna) vytvorili odborný základ rokovaní, pripravili a vyzvali účastníkov na plodnú diskusiu počas rokovaní v sekciách. Miestom rokovania prvého poldňa boli historické priestory (Rytierska sála) zámku Červený Kameň.

Tým, že sa po prvýkrát predĺžila konferencia o pol dňa, zostal väčší časový priestor na rokovania v sekciách (v piatich sekciách odznelo 74 prednášok) a na rokovanie za okrúhlym stolom o IPKZ. Táto časť konferencie už prebiehala na tradičnom mieste (Častá – Papiernička) a podľa tradičného scenára, v ktorom má významné miesto udeľovanie Ceny TOP v troch kategóriách: environmentálna technológia, progresívna idea a študentská práca.

Ocenení študenti na TOP 2006

Vítazmi 7. ročníka súťaže sú:

– v kategórii environmentálna technológia

1. miesto: V. O. D. S., a. s., Kočice (Komplexné využitie technológií na zhodnocovanie opotrebovaných pneumatík).
2. miesto: ALUKÖNIGFRANKSTAHL, s. r. o., Senec (Mobilná protipovodňová bariéra, ktorá umožňuje rýchle opatrenia v prípade hrozby miestnych záplav).
3. miesto: DataTherm, s. r. o., Žilina (Inovatívny vývoj pre termické využitie biomasy).

– v kategórii progresívna idea

1. miesto: Bodík I., Hutňan M., Kalina A., Dančová L., Petheová T.: G – fáza z výroby bionafty – možnosti a perspektívy jej zhodnotenia.
2. miesto: Košíková B., Lábaj J., Slameňová D.: Nové antikarcinogénne zlúčeniny z biomasy.
3. miesto: Uhrovčíková P., Sakál P., Cook T.: Skúsenosti z využitia metodiky CBA v environmentálnych a ergonomických projektoch.

OPRAVA

V čísle 10 (2005/2006) v článku „Chcete sa zapojiť do medzinárodného výskumu?“ je uvedená nesprávna e-mailová adresa. Správna adresa je maria_buciova@stuba.sk. Za omyl sa ospravedľujeme.

– v kategórii študentská práca

1. miesto: Matúš M. (SjF STU): Progresívna konštrukcia zhutňovacieho stroja.
2. miesto: Lobpreis T. (FCHPT STU): Výskum, vývoj a využitie pasívnych vzorkovačov na monitorovanie organických kontaminantov vo vodnom prostredí.
3. miesto: Pecze P. (TU Košice): Vplyv pôdnych sorbentov na kumuláciu kadmia v mrkve.

Veríme, že aj 12. ročník konferencie TOP svojou odbornou a spoločenskou úrovňou prispel k upevneniu environmentálneho konania nás všetkých – organizátorov aj účastníkov.

*Ludovít Kolláth
Lubomír Šooš
SjF STU*

J U B I L A N T I

prof. Július Alexy 80-ročný

V júni tohto roku sa dožil významného životného jubilea prof. Ing. Július Alexy, PhD., jeden zo zakladateľov Katedry ekonomiky a riadenia chemického a potravinárskeho priemyslu (teraz Katedra manažmentu) FCHPT STU a takmer 40 rokov vedúci tejto katedry. V rokoch 1969 – 1970 pôsobil vo funkcii dekana vtedajšej CHTF SVŠT. Prof. Alexy doteraz aktívne pôsobí na Ekonomickej univerzite v Bratislave a na TnU-AD v Trenčíne.

Prof. Alexy sa narodil 19. 6. 1926 v Kropáčoch. Po maturite v rokoch 1946 – 1951 študoval na Vysokej škole hospodárskych vied v Bratislave. Od roku 1953 až do roku 1991 pôsobil na Katedre ekonomiky a riadenia chemického a potravinárskeho priemyslu.

Kandidátsku dizertačnú prácu obhájil v roku 1960 na CHTF na tému „Použitie metód štruktúrálnej analýzy pri plánovaní chemických výrob“. V tom istom roku sa habilitoval za docenta a v roku 1972 bol vymenovaný za profesora pre odbor ekonomika a riadenie chemického priemyslu.

V rokoch 1991 – 1997 pôsobil prof. Alexy vo funkcii riaditeľa Manager School, s.r.o., Bratislava. Od roku 1997 až doteraz pôsobí ako profesor na Fakulte sociálno-ekonomických vzťahov na TU v Trenčíne a zároveň na Národohospodárskej fakulte EU v Bratislave.

Prof. Alexy je jedným z nestorov presadzovania a uplatňovania matematických metód v ekonomike, osobitne v operačnej a systémovej analýze, a to vo výučbe i v praxi.

V oblasti pedagogickej činnosti má bohaté skúsenosti, ktoré odovzdáva študentom i mladším kolegom. Je známa jeho rozsiahla vedecká činnosť, predovšetkým v oblasti kvantitatívnych metód riadenia, operačnej analýzy, ekonomiky a manažmentu, resp. v sociálno-ekonomickej oblasti. Výsledky svojej vedec-

kej práce priebežne publikoval vo viac ako 140 vedeckých a odborných štatiach a vysokoškolských učebniciach. Počas svojho pôsobenia na CHTF vychoval viac ako 20 kandidátov vied. Jeho práce sú často citované doma i v zahraničí. Je členom kolégií ministerstiev, vedeckých rád univerzít, ako i redakčnej rady časopisu Účtovníctvo, audítorstvo, daňovníctvo. Spoločným znakom činnosti profesora Alexyho je spojenie invenčných myšlienok s pedagogickým pôsobením. Prispôbuje sa momentálnym skutočnostiam so schopnosťou zvládnuť okamžité a konkrétne požiadavky, ktoré so sebou prináša dynamika života. Tu sa prejavuje jeho vysoká dynamickosť, organizátorská práca a schopnosť realizovať zámery vyplývajúce z jeho tvorivej činnosti.

Neuveriteľná vitalita, ktorú prof. Alexy šíri okolo seba, mimoriadna pracovitosť, pragmatický prístup, pozitívny vzťah ku kolegom i študentom sú prejavom jeho osobnosti. Výsledky jeho dlhoročnej práce sú plodmi vytrvalosti a sebadisciplíny, ako i umenia riadiť kolektívy útvarov, na ktorých čele stál. Pre všetky jeho vlastnosti a otvorený prístup sa stal obľúbeným medzi študentmi i spolupracovníkmi.

Vážený pán profesor, prajeme Vám veľa zdravia, šťastia v ďalšej tvorivej práci, ako i v osobnom živote.

*Dušan Baran
FCHPT STU*

R O Z L Ú Č I L I S M E S A

Profesor Norbert Frištacký už nie je medzi nami

Tá správa prišla nečakane. Zrazu v kolektíve ostalo jedno miesto prázdne. Jedna stolička navždy osirela. Čas nás nemá rád, čas nemožno zastaviť; profesor Norbert Frištacký 5. júla 2006 zomrel v Bratislave po dlhotrvajúcej chorobe. V novembri by sa bol dožil krásneho životného jubilea – 75 rokov. Zomrel teda prof. Ing. Norbert Frištacký, PhD., bývalý rektor Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, bývalý vedúci Katedry počítačov EF SVŠT a nakoniec profesor v Ústave počítačových systémov a sietí Fakulty informatiky a informačných technológií STU v Bratislave, uznávaný pedagóg a vedec v oblasti informatiky a informačných technológií.

Profesor Frištacký pracoval na Fakulte elektrotechniky a informatiky (predtým Elektrotechnickej fakulte SVŠT) nepretržite od roku 1954, keď sa stal asistentom na Katedre teoretickej a experimentálnej elektrotechniky. Bol jedným zo zakladateľov Katedry automatizácie a regulácie, kde pracoval najskôr ako odborný asistent a od roku 1970 ako docent. Od roku 1974 pôsobil na Katedre počítačov, kde bol v rokoch 1978 až 1990 aj vedúcim. Na tejto katedre bol v roku 1985 vymenovaný za profesora. Mnohí nevedia, že bol jedným z priekopníkov na poli nasadzovania a využívania číslicových počítačov na slovenských vysokých školách a aktívne sa podieľal na vzniku študijného odboru Elektronické počítače. Po novembri 1989

ho pracovníci školy zvolili do funkcie rektora, ktorú vykonával do roku 1991. V tejto funkcii bol iniciátorom návrhu na premenovanie školy na Slovenskú technickú univerzitu. Pedagogická činnosť profesora Frištackého sa vyznačovala širokým odborným záberom a výbornými výsledkami. Zaviedol rad predmetov z oblasti logických systémov, návrhu digitálnych systémov a architektúry počítačov. Tieto predmety zabezpečil ako autor alebo spoluautor celoštátnymi vysokoškolskými učebnicami, ktoré získali významné ocenenia, a mnohými skriptami. Významne sa podieľal aj na prestavbe obsahu vzdelávania po roku 1989, ktoré vyústilo do nových študijných programov a vzniku Fakulty informatiky a informačných technológií. Externe prednášal na Matematicko-fyzikálnej fakulte UK v Bratislave, pôsobil ako hosťujúci docent na univerzite v Salforde (Veľká Británia), ako hosťujúci profesor na technickej univerzite v Drážďanoch a ako externý profesor na Technickej univerzite vo Viedni. Externe pôsobil aj vo Výskumnom ústave Křižík Karlín v Prahe.

Vedecká práca profesora Frištackého bola zameraná na problematiku analýzy a návrhu digitálnych systémov. Mimoriadnymi výsledkami jeho práce sú pôvodné výsledky v oblasti kompaktie mikroprogramov, najmä rozpracovanie idey tzv. architektúry SIPO (Single Instruction – Parallel Operation), ktorá zodpovedá známej architektúre VLIW, spracovanie nového formálneho modelu opisu správania sa reaktívnych digitálnych systémov a spracovanie špecifikačného jazyka HSSL a jeho symbolického simulátora.

Ako zodpovedný riešiteľ viedol úlohy štátneho plánu výskumu, fakultné úlohy i úlohy v rámci medzinárodnej spolupráce, bol vedúcim riešiteľom viacerých grantových výskumných úloh a viedol kolektívy FEI v riešení projektov Európskej únie. Ich práca priniesla významné teoretické výsledky i realizačné výstupy. Aktívna vedeckovýskumná práca sa odrazila aj vo výchove nových vedeckých pracovníkov. Vyškolil trinásť kandidátov vied, z nich traja dosiahli vedecko-pedagogický titul docent a jeden získal titul profesor. Publikoval viac ako 100 vedeckých a odborných prác v časopisoch a zborníkoch z vedeckých konferencií doma a v zahraničí.

Profesor Frištacký ako vedecká autorita dlhodobo pracoval v rôznych vedeckých a odborných komisiách, vo vedeckých radách škôl, v radách špecialistov, skupinách expertov, v redakčných radách vedeckých časopisov a v programových výboroch domácich a zahraničných sympózií, konferencií a seminárov. Z jeho posledných aktivít treba spomenúť najmä členstvo a významné funkcie v IEEE, IEE a IFIP.

Pre profesora Frištackého a slovenskú informatiku sa z hľadiska medzinárodného uznania stal významným rok 1997, keď IEEE (Institution of Electrical and Electronic Engineer) Computer Society – najväčšia profesijná informatická spoločnosť na svete – mu za celoživotnú prácu v oblasti informatiky a výpočtovej techniky udelila titul „Computer Pioneer“ a k nemu patriacu medailu s portrétom Charlesa Babbagea (v roku 1834 navrhol prvý počítač – Analytical Engine). Jeho meno sa ocitlo medzi takými významnými svetovými počítačovými priekopníkmi, ako napríklad H. H. Aiken, S. R. Gray, R. W. Hamming, D. A. Huffman, M. V. Wilkes, A. Svoboda, V. M. Gluškov a ďalší.

Bohatá bilancia výsledkov profesora Frištackého bola dielom každodennej svedomitej práce, ktorá si vyžadovala veľa psychických a fyzických síl, veľa vytrvalosti, tolerantnosti a trpezlivosti, schopnosti prekonávať prekážky a poučiť sa z chýb

a nezdarov. Bola aj výsledkom schopnosti pracovať s ľuďmi, vyberať si spolupracovníkov, motivovať ich a prebúdzat v nich zdravé ambície. Nebol nikdy skúpy venovať svoj čas pre iných, rozdeliť sa so svojimi odbornými poznatkami s kolegami, nezištne poradiť pri pracovných, ale aj mimopracovných problémoch.

Nezabudnuteľné rezumé: **profesor Frištacký významne prispel k posunu mena fakulty a univerzity medzi známe a popredné európske vedecké a pedagogické pracoviská.** Už nám chýbaš a budeš nám chýbať, Norbert. Ďakujeme Ti za všetko.

Milan Kolesár

Ústav počítačových systémov a sietí FIIT STU

Odišiel prof. Štefan Varga

(10. 6. 1923 – 30. 7. 2006)

So zármutkom sme prijali správu, že nás opustil náš bývalý učiteľ, spolupracovník, vzácny človek a zaniatený pedagóg prof. Ing. Štefan Varga, CSc., ktorý prakticky celý svoj život spojil so Slovenskou technickou univerzitou v Bratislave.

Po maturite v Rožňave, v roku 1942, začal Štefan Varga študovať chémiu v Budapešti. Jeho štúdium prerušili vojnové udalosti, po skončení ktorých pokračoval v štúdiu chemického inžinierstva na SVŠT. Štúdium v odbore chemickotechnologickeho inžinierstva absolvoval v roku 1949 a diplom chemického inžiniera získal v roku 1950. Počas štúdia sa orientoval na fyzikálnu chémiu a na Katedre fyzikálnej a anorganickej chémie a technológie začal pracovať už ako študent – demonstrátor v marci 1947, neskôr ako vedecký pomocník a pomocný asistent. Po skončení vysokoškolského štúdia v roku 1950 nastúpil na Katedru fyzikálnej chémie, kde pracoval ako asistent a neskôr odborný asistent s povinnosťami docenta. Postupne sa podieľal na všetkých formách výučby fyzikálnej chémie. Okrem fyzikálnej chémie prednášal aj predmet vybrané kapitoly z termodynamiky a chemickej kinetiky a po vytvorení oddelenia radiačnej chémie, ktoré viedol, prednášal aj predmet rádiochémia.

Vedecky sa spočiatku venoval elektrochémiu, neskôr fyzikálnej chémii makromolekúl a výskumu tepelnej degradácie PVC. Na túto oblasť výskumu bola zameraná jeho kandidátska dizertačná práca, ktorú obhájil na ČSAV v Prahe. Podobnej problematike – štúdiu degradačných reakcií v PVC – bola venovaná aj jeho habilitačná práca. V nej originálnym spôsobom použil spektroskopické metódy, ktoré mu umožnili študovať štruktúrne zmeny a kinetiku odštiepenia HCl pri tepelno-oxidačnej deštrukcii PVC. Práce mali fundamentálny význam pre ďalší výskum v tejto oblasti. Docentom pre oblasť fyzikálnej chémie a rádiochémie sa stal v roku 1961.

Prelomom vo vedeckej orientácii prof. Vargu bol rok 1957, keď bol poverený založením a budovaním oddelenia rádiochémie, ktoré neskôr, v roku 1961, získalo štatút Katedry rádiochémie a radiačnej chémie. V priebehu niekoľkých rokov vy-

tvoril popredné slovenské pedagogické a vedeckovýskumné pracovisko v oblasti rádiochemie a radiačnej chémie. Vypracoval koncepciu učebných predmetov a spolu s prof. Töldyessym spracoval interné vysokoškolské učebnice, z ktorých po viacerých vydaniach vznikla prvá slovenská vysokoškolská učebnica rádiochemie a radiačnej chémie. Profesorom pre vedný odbor jadrová chémia bol vymenovaný v roku 1972.

Popri pedagogickej práci pôsobil ako prodekan pre pedagogiku v rokoch 1956 – 1960. Bol členom redakčných rád viacerých vedeckých periodík, predsedom komisie pre obhajobu doktorských prác. Významná bola jeho činnosť v československej komisii pre atómovú energiu, bol predsedom jej vedeckotechnickej rady pre využitie rádionuklidov.

Vedúcim katedry bol až do jej zrušenia v roku 1977, keď bol poverený vybudovaním Katedry chemickej a technickej fyziky a nukleárnej techniky. Vo veľmi krátkom čase, vďaka svojim osobným vlastnostiam – korektnosti, osobnej noblese, tvorivému prístupu k riešeniu problémov, skúsenostiam, rešpektovaniu spolupracovníkov a schopnosti spájať ich k spoločnému

dielu – dosiahol, že katedra začala plniť svoje poslanie vo výučbe fyziky a súčasne pokračovala v riešení niektorých vedeckovýskumných projektov z pôvodného pracoviska.

Prof. Varga odišiel z fakulty do dôchodku v roku 1990. Výsledkom jeho pôsobenia je vyše 90 pôvodných vedeckých publikácií, ktorých bol autorom alebo spoluautorom, 8 knižných publikácií, viacero interných vysokoškolských učebníc, vysokoškolská učebnica rádiochemie a radiačnej chémie, prednášky na konferenciách a početné popularizačné práce.

Jeho práca bola ocenená viacerými vyznamenaniami a oceneniami, okrem iného aj Štátnou cenou Slovenskej republiky za rozvoj jadrovej chémie.

Odišiel od nás vzácny človek, ktorý zostane natrvalo zapísaný v myšliach študentov a spolupracovníkov, do ktorých vkladal bohatstvo svojej múdrosti.

Viliam Laurinc

Ústav fyzikálnej chémie a chemickej fyziky FCHPT STU

S Ú Ť A Ž O L O G O S T U

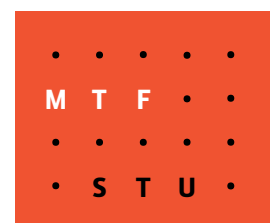
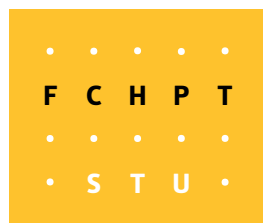
Víťazný návrh na logo STU a jeho aplikácie

S T U

Materiálovo-
technologická
fakulta

M T F

S T U

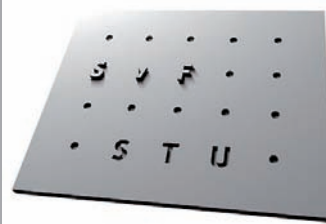

IDEOVÝ ZÁMER AUTOROV

Logo je integrované v poli bodov, ktoré vytvára komplexnú štruktúru veľkej univerzity. Veríme, že takéto riešenie nepodlieha krátkodobým trendom. Pole bodov vytvára štruktúru, systém, ktoré sú kľúčovými pojmami v každom vednom odbore univerzity.

Štruktúra mriežky umožňuje veľkú variabilitu alternatívneho použitia loga. Trojpísmenový skratený názov STU môže byť umiestňovaný kdekoľvek v poli bodov, tvoriac tak logo, ktoré nemá jedinú definitívnu podobu. Táto štruktúra loga ponúka

jednoduchý systém označenia jednotlivých fakúlt. Niektoré body nahradzujú ich skrátené názvy. Každá fakulta má svoju vlastnú farebnú identifikáciu, ktorá s malými úpravami rešpektuje doterajšie farebné označenie lemov dekanských talárov.

SPEKTRUM STU (Technik – revue slovenských technikov, 9 ročníkov – 1940-1949; Technika – závodný časopis SVŠT, 9 ročníkov – 1958-1967; Technika – revue SVŠT, 2 ročníky – 1968-1970; Technika – spravodajca SVŠT, 8 ročníkov – 1982-1990; Informácie STU, 5 ročníkov – 1990-1994) vydáva Slovenská technická univerzita v Bratislave, Vazovova 5, 812 43 Bratislava, tel. č.: 02/57294 584, fax: 02/57294 333, e-mail: spektrum@stuba.sk Za obsah dodaného príspevku zodpovedá jeho autor. Redakcia nemusí súhlasiť so všetkými publikovanými názormi.

Zodpovedná redaktorka: Iva Šajbidorová **Grafická koncepcia:** Karol Rosmány **Grafická úprava:** Ivan Páleník **Redakčná rada:** Emília Bednárová, Kvetoslava Ferková, Maroš Finka, Miroslav Hutňan, Milan Kolesár, Peter Kostka, Zuzana Mokošová, Milan Petráš (predseda), Tatiana Sikorová, Robert Špaček, Eva Troščáková, Ján Vajda. **Tlač:** Vydavateľstvo STU, Bratislava. **Registrácia:** MK SR 1334/95. TS: 09. ISSN 1336-2593. Nepredajné. **Uzávierka čísla:** 6. septembra 2006.